

SAMEN ACTIEF IN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Vier organisaties die zijn verbonden met NCR zijn actief op het vlak van ontwikkelings-samenwerking. Daarin speelt de coöperatie een belangrijke rol. Een beter inkomen, duurzame ontwikkeling en zelfredzaamheid staan centraal. Waar staan Agriterra, Rabobank Foundation, EUCORD en Oikocredit International voor en wat doen ze?

DOOR: Cynthia Griffioen

FOTO'S: Patrick van der Sande, Rabobank Foundation

Luc Groot, adviseur Agriterra, Pierre van Hedel, directeur Rabobank Foundation, Hans Megens, bestuurslid/oprichter EUCORD en David Woods, managing director Oikocredit International gaan in gesprek over hun organisaties die zich met name richten op rurale organisaties in ontwikkelingslanden.

Allen zijn het erover eens dat ontwikkelingsprojecten onafhankelijkheid moeten creëren: mensen leren vissen in plaats van een vis geven. Daarnaast wordt geconstateerd dat publiek private samenwerking een steeds grotere rol speelt in ontwikkelingssamenwerking. "En dat biedt ook zakelijke kansen."

AGRITERRA: MAKING COOPS BANKABLE

Agriterra is in 1997 opgericht door Nederlandse platte-landsledenorganisaties waaronder NCR. Agriterra steunt boerenorganisaties in hun strijd tegen armoede, met inzet van deskundigen uit de Nederlandse agrarische sector. Dat gebeurt via het verhogen van agrarische productiviteit, het opzetten en beter laten functioneren van coöperaties voor wat betreft financieel management, governance (ook draagvlak onder leden), business development en het verbeteren van belangenbehartiging door landbouworganisaties. Insteek is de inzet van boeren voor boeren en coöperaties voor coöperaties. Het budget is circa € 15 miljoen per jaar en vooral afkomstig van DGIS van het Ministerie van Buitenlandse Zaken; enkele bedrijven ondersteunen 'in kind'.

*Luc:**“Kennisuitwisseling staat bij ons centraal”**David:**“Het is een uitdaging om op nieuwe manieren projecten te werven”**Hans:**“We willen mensen faciliteren zodat ze het zelf kunnen doen”**Pierre:**“Lokale coöperaties zijn een belangrijke motor voor lokale economische ontwikkeling”*

Luc Groot: “We werken vooral samen met coöperatieve samenwerkingsverbanden vanaf 1000 leden. Coöperaties lichten we bijvoorbeeld samen met Flynth door en dan adviseren we ze over hun financiële managementstructuren. Daarnaast hebben we een project waar boeren aardappelen verbouwen en zelf chips zijn gaan maken op initiatief van één van onze experts. Daar zit een hogere marge op. Een eigen markt creëren is belangrijk. Kennisuitwisseling staat centraal; we gaan steeds meer in de richting dat we nog slechts adviseren in plaats van institutionele kosten van projecten te financieren. Onze slogan op het gebied van coöperaties is “making coops bankable”; we willen coöperaties zo helpen dat ze zelf commercieel kunnen lenen en niet afhankelijk zijn van donoren.

OIKOCREDIT: INVESTEREN IN MENSEN

Oikocredit is een wereldwijd opererende coöperatieve financiële instelling die duurzame ontwikkeling bevordert door leningen, kapitaal en technische ondersteuning te verschaffen aan microfinancieringsinstellingen (MFI's), coöperaties, fair trade organisaties en kleine en middelgrote ondernemingen (landbouw en duurzame energie). De coöperatie heeft kantoren in 43 landen. De bijna 600 leden – samen goed voor 52.000 investeerders – zijn afkomstig uit de hele wereld en zijn vooral kerken en steunverenigingen. De coöperatie wordt gefinancierd met aandelenkapitaal. David Woods: “We hebben 30 steunverenigingen in de wereld, waarvan 8 in Duitsland en een in Nederland. Deze steunverenigingen hebben op hun beurt vaak duizenden leden. Al onze 600 leden hebben één stem in de algemene jaarvergadering. Zij vertegenwoordigen grotendeels onze 52.000 investeerders die dus niet allemaal één aparte stem hebben. Het aantal leden en beleggers groeit jaarlijks, maar wel voornamelijk in de oudere doelgroep. Het is voor ons een uitdaging om jongeren bij Oikocredit te betrekken. Aan de financieringszijde van ons werk zoeken onze kantoren in Afrika, Azië, Latijns-Amerika en Oost-Europa actief nieuwe projecten en partners en zij volgen de organisaties waarin wij hebben geïnvesteerd nauwkeurig. Tot slot zorgen wij op verschillende momenten in het jaar voor contact tussen onze leden en investeerders en de partners waarin wij investeren.”

EUCORD: ONTWIKKELEN VAN AGRARISCHE WAARDEKETENS

EUCORD heeft als missie het nastreven van inkomensverbetering van boeren die in armoede leven in ontwikkelingslanden, voornamelijk in Afrika. Het budget is € 5 miljoen per jaar dat tot circa de helft door bedrijven wordt opgebracht, de overige financiering is afkomstig van fondsen en dergelijke. De inkomsten zijn voor het overgrote deel afkomstig uit het

buitenland. EUCORD creëert een markt door business en ontwikkeling samen te brengen; de coöperatie genereert projecten en bemiddelt. Grote bedrijven zoals Heineken en Diageo hebben grondstoffen nodig. EUCORD zoekt voor hen kleine boeren en richt de 'supply chain' in. De bedrijven sluiten de contracten af. Voor de projecten staat drie tot vier jaar, daarna moeten de boeren zelf de sourcing kunnen verzorgen.

Hans Megens: "We zijn een soort broker die arme boeren toegang geeft tot een markt die voor hen individueel onbereikbaar is. Alle ooit opgestarte projecten draaien nog steeds. EUCORD ontwikkelt zich van een vrijwilligersorganisatie tot een professionele organisatie; sinds een jaar is een directeur aangesteld. Des te noodzakelijker om grote projecten te vinden anders wordt de overhead te groot. De coöperatie telt drie besluitende leden; de oprichters van de coöperatie die hun kennis en ervaring beschikbaar stellen. We hebben specifiek gezocht naar goed ingevoerde commissarissen om zo een netwerk te hebben dat toegang heeft tot financiers."

RABOBANK FOUNDATION:

SAMEN INVESTEREN IN ZELFREDZAAMHEID

Rabobank Foundation richt zich vanuit haar coöperatieve Rabobank achtergrond op (financiële) zelfredzaamheid. In 24 landen met bijna 300 projecten in Azië, Afrika en Latijns-Amerika, ligt de focus op het ondersteunen en versterken van coöperatieve spaar- en kredietorganisaties en boerenproducentencoöperaties. Steun vindt plaats via donaties, technische assistentie, leningen, handelsfinancieringen en garanties. De financiële middelen zijn afkomstig van Rabobank Nederland en lokale Rabobanken en ook zakelijke en particuliere klanten van Rabobanken stellen vaak een deel van hun financiële middelen beschikbaar voor projecten.

Pierre van Hedel: "Het bevorderen van zelfredzaamheid zien wij als een effectieve manier van hulpverlening in binnen- en buitenland. Het accent in de buitenlandse projecten ligt op kleinere boeren en hun coöperaties. In Nederland steunen wij veel maatschappelijke organisaties om de sociale en economische participatie van kansarme mensen te vergroten. Rabobank is een sterke internationale food en agri bank. Een deel van onze inspanningen sluit perfect aan op de Banking for Food strategie en de ambitie om in 2050 meer dan 9 miljard mensen te kunnen voeden. In veel landen waar de afdeling Rabobank Development in banken participeert (bijvoorbeeld in Tanzania, Rwanda en Uganda) kunnen we extra bancaire mogelijkheden bieden. Van belang is overigens ook dat een coöperatie een zodanige financiering ontvangt dat er balans is met de eigen verantwoordelijkheid van leden (inbreng van spaargelden-ledenkapitaal)."

LUC GROOT AGRITERRA

Agriterra was in 2013 met 153 projecten actief in 43 landen in vooral Afrika, maar ook in Latijns-Amerika en Azië. Agriterra ontwikkelt zich naar een adviesorganisatie en voorziet meer samenwerking met private partijen in de toekomst. Sterke landbouworganisaties leiden tot meer democratie, economische groei en spreiding van inkomen in een land. Agriterra werkt nauw samen met het Nederlandse landbouwbedrijfsleven.

HANS MEGENS EUCORD

De European Cooperative for Rural Development (EUCORD) heeft als missie het nastreven van inkomensverbetering van boeren die in armoede leven in ontwikkelingslanden, voornamelijk in Afrika. EUCORD heeft het hoofdkantoor in Brussel maar is een coöperatie naar Nederlands recht. De coöperatie is actief op het gebied van landbouwontwikkeling in samenwerking met boerenorganisaties en de private sector. EUCORD bestaat 10 jaar.

DAVID WOODS OIKOCREDIT INTERNATIONAL

Oikocredit is een van de grootste particuliere kapitaalverstrekkers in de microfinancieringssector ter wereld. Wij geven kredieten aan kleine bedrijven in ontwikkelingslanden en opkomende economieën; vooral in Latijns-Amerika, Afrika en India. De coöperatie heeft kantoren in 43 landen en viert volgend jaar haar 40-jarig bestaan. Zie ook pagina 23.

PIERRE VAN HEDEL RABOBANK FOUNDATION

Rabobank Foundation helpt bij ondersteuning en het versterken van spaar- en kredietcoöperaties en producentenorganisaties zodat boeren en hun gezinnen, en de coöperaties toegang krijgen tot financiële diensten op basis van zelfinitiatief. Essentieel is dat de coöperaties zelfredzaamheid nastreven. Rabobank Foundation bestaat dit jaar 40 jaar.

ZIJN JULLIE ACTIEF BEZIG MET COÖPERATIE- VORMING IN HET BUITENLAND?

Hans: De missie van EUCORD is nadrukkelijk niet het oprichten van coöperaties; de boeren moeten zichzelf organiseren maar voor hen is wel een markt gecreëerd. EUCORD zelf is wel een coöperatie; we hebben er principieel voor gekozen om projectuitvoerders, opdrachtgevers en betrokken multinationals zeggenschap te geven in hun projecten.

Pierre: Rabobank Foundation richt zich op de oprichting en ondersteuning van coöperatieve spaar- en kredietorganisaties en boerenproducentenorganisaties waarbij economisch-financiële zelfstandigheid centraal staat. Lokale coöperaties zijn een belangrijke motor voor lokale economische ontwikkeling.

Luc: Agriterra heeft als doel om inkomensongelijkheid tegen te gaan in ontwikkelingslanden en economische ontwikkeling op gang te brengen in de regio. Dan kom je al snel bij een coöperatieve rechtsvorm uit; dat is de beste manier om de man/vrouw aan het begin van de keten een inkomen te verschaffen. Iedereen beslist en profiteert mee van de toegevoegde waarde die gecreëerd wordt.

David: Onze missie is het financieren van arme mensen, niet per se coöperaties. Aan de inflow kant is onze coöperatieve vorm zeker zichtbaar in de betrokkenheid van de aandeelhouders; ze hebben allemaal invloed op de strategievorming.

KUNNEN (LEDEN VAN) NEDERLANDSE COÖPERATIES EEN BIJDRAGE LEVEREN?

Luc: Agriterra heeft een zogenaamde agripool met experts vanuit Nederlandse coöperaties en boerenorganisaties. In 2013 zijn meer dan 100 agripoolers ingezet om kennis over te dragen in ontwikkelingslanden.

David: Coöperaties of hun leden kunnen in Oikocredit investeren. Oikocredit gebruikt deze investeringen om zelf partnerorganisaties te financieren of te ondersteunen via 'capacity building'. Naast onze leningen en deelnemingen hebben we speciale capaciteitsopbouwprogramma's voor partnerorganisaties in bijvoorbeeld financieel beheer, risicobeheer en bestuurlijke zaken.

Hans: Wij willen graag met coöperaties projecten beginnen door hen te helpen met het inrichten van hun 'supply chain' van agrigrondstoffen.

Pierre: Medewerkers en klanten van lokale Rabobanken kunnen zowel financieel als inhoudelijk betrokken zijn bij onze projecten.

Veel ontwikkelingslanden laten goede economische groeicijfers zien. Voor het Nederlandse bedrijfsleven biedt dat ook kansen. Maar belangrijker: bij de meeste projecten die de vier organisaties hebben uitgezet gaat het inkomen van boeren in ontwikkelingslanden substantieel omhoog. En tot slot: "We hebben ook de plicht om te zorgen voor mensen die het minder hebben".